

RODINA A ŠKOLA

ČASOPIS PRO VŠECHNY RODIČE A UČITELE

číslo 10
prosinec 2012
ročník LIX
cena 37 Kč

ŠKOLA
BEZ UČEBNIC

SVĚT ZA 1000 LET
OČIMA DĚTÍ

ROZHOVOR S PETROU GELBART
JSEM PROFESIONÁLNÍ
DOBROVOLNICE

TRESTY
NEJSOU ŘEŠENÍ

DĚTSKÁ OBEZITA
NENÍ JEN
Z JÍDLA

CARVINGOVÉ
BOBY
ZA PŘEDPLATNE
STR. 3

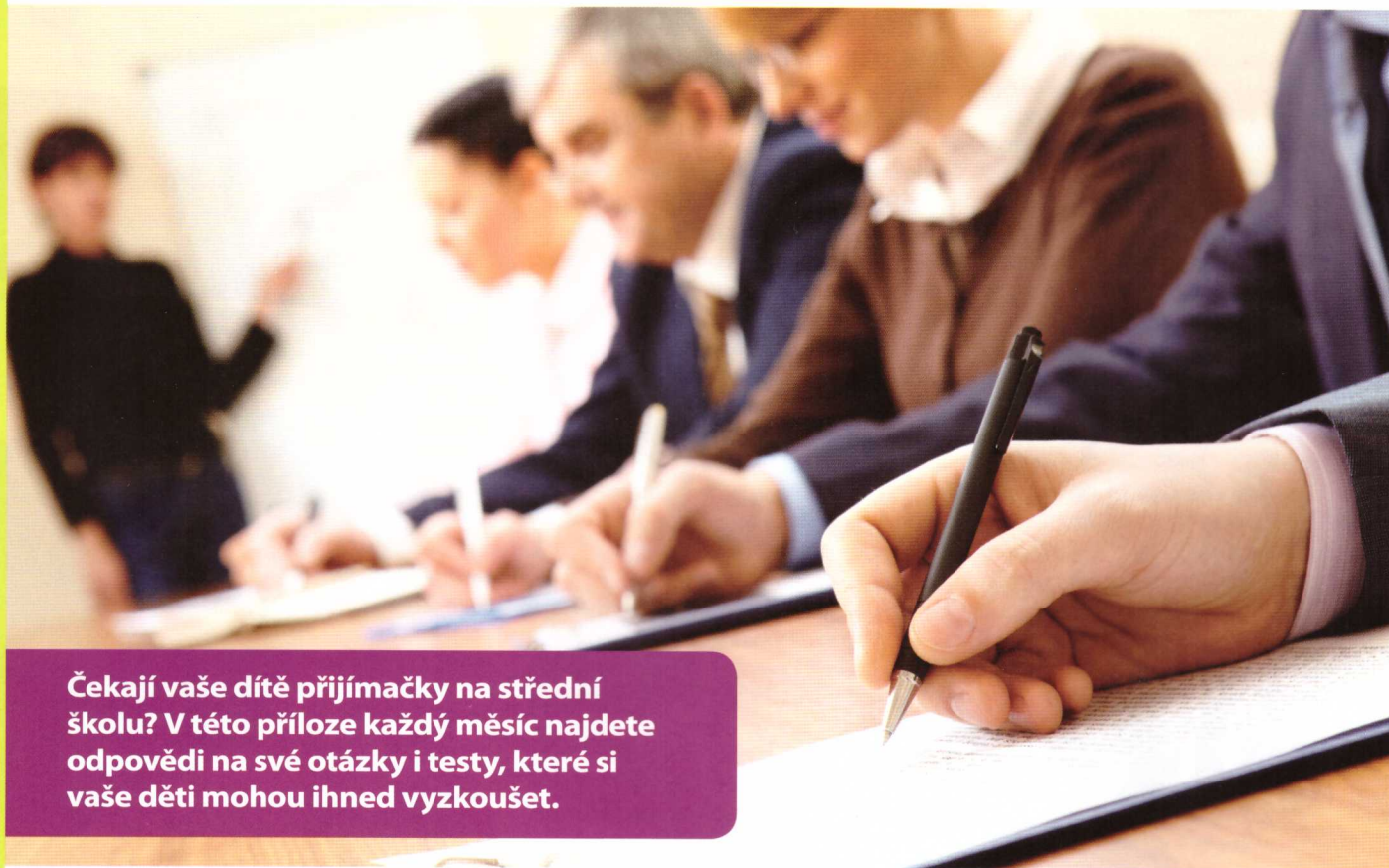

ADVENT
VE ŠKOLE

PŘIJÍMAČKY 2013

Praktická příloha pro rodiče budoucích primánů

Čekají vaše dítě přijímačky na střední školu? V této příloze každý měsíc najdete odpovědi na své otázky i testy, které si vaše děti mohou ihned vyzkoušet.

CO CHTĚJÍ VĚDĚT RODIČE

Tak jako je v životě přirozené, že se stále dokola mění generace těch, kteří již nabyli své životní zkušenosti, a těch, kteří jsou na počátku svého sbírání životních lekcí, tak se každým rokem objevují nové děti, které dosáhly věku, ve kterém se začínají zajímat o možnosti svého studia na základních školách s různým zaměřením nebo na víceletých gymnáziích a začínají pátrat po informacích, které jejich starší předchůdci již mají. Náš časopis se bude snažit těmto „nováčkům“ a jejich rodičům toto hledání usnadnit, proto nabízíme shrnutí toho podstatného, dnes z pohledu rodiče.

Text: Šárka Kubcová

Jaké druhy gymnázií v ČR máme?

Existují čtyřletá, šestiletá a osmiletá gymnázia, přičemž šestiletá a osmiletá gymnázia jsou označována také jako víceletá gymnázia.

Jsou na gymnáziu stejné třídy jako na základní škole?

Ano, jen jsou nazývány latinskými názvy.

U osmiletých gymnázií je to:

- prima – 6. třída základní školy
- sekunda (secunda) – 7. třída základní školy
- tercie – 8. třída základní školy
- kvarta (quarta) – 9. třída základní školy
- kvinta (quinta) – 1. ročník střední školy

- sexta – 2. ročník střední školy
- septima – 3. ročník střední školy
- oktáva (octava) – 4. ročník střední školy

Jaká zaměření gymnázia mají?

Gymnázium poskytuje všeobecné vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Každé gymnázium pak v rámci své organizace nabízí studentům možnost zvolit si třídu, která je více než ostatní zaměřena na určitý předmět, například jazyky, matematiku, biologii... Některá gymnázia dělí své studenty na „větvě“ a již od začátku studia se více zaměřují na předměty, které odpovídají jejich zvolené profila-

ci. Jiná gymnázia své studenty nedělí, studijní základ je stejný, ale od septimy si žáci své zaměření určují vlastním výběrem seminářů, takže pokud se chce někdo více věnovat například jazykům, zvolí si několik jazykových seminářů atd.

Jaký je rozdíl mezi gymnáziem a základní školou?

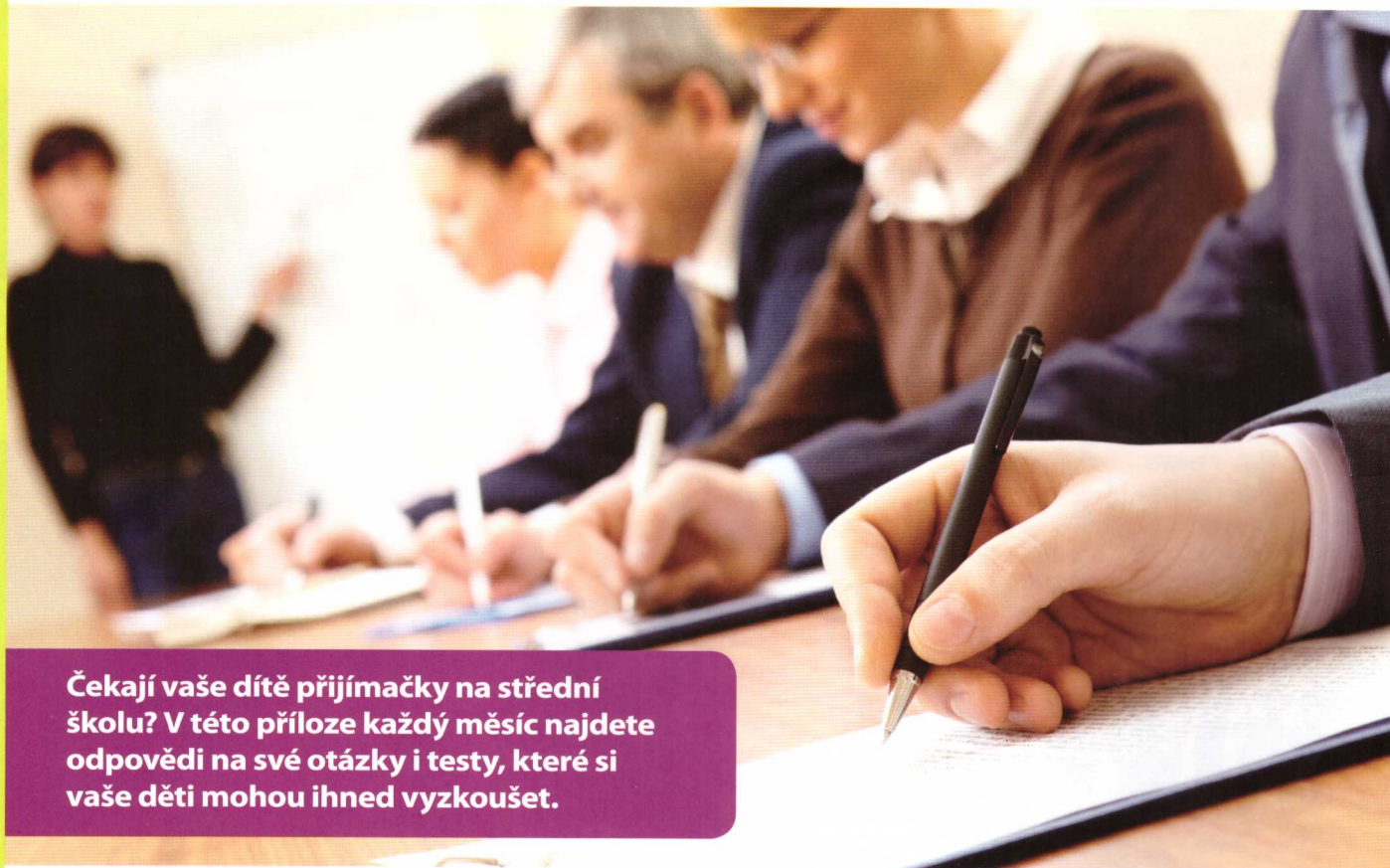
Na gymnázia jdou děti, které mají k učení předpoklady i dobrý vztah a u kterých se předpokládá pokračování na vysoké nebo vyšší odborné škole. Na děti, které studují na víceletém gymnáziu, je kladen vyšší tlak již od počátku studia, a tak, oproti odpovídajícímu ročníku na základní škole, a dokonce i v porovnání s ekvivalentní třídou čtyřletého gymnázia, mají náskok v učivu.

Kdy se mohu na gymnázium přihlásit?

Na čtyřleté gymnázium lze nastoupit po ukončení 9. ročníku základní školy. Na šestileté gymnázium lze nastoupit ze 7. třídy a na osmileté gymnázium lze odejít po

PŘIJÍMAČKY 2013

Praktická příloha pro rodiče budoucích primánů

Čekají vaše dítě přijímačky na střední školu? V této příloze každý měsíc najdete odpovědi na své otázky i testy, které si vaše děti mohou ihned vyzkoušet.

CO CHTĚJÍ VĚDĚT RODIČE

Tak jako je v životě přirozené, že se stále dokola mění generace těch, kteří již nabyli své životní zkušenosti, a těch, kteří jsou na počátku svého sbírání životních lekcí, tak se každým rokem objevují nové děti, které dosáhly věku, ve kterém se začínají zajímat o možnosti svého studia na základních školách s různým zaměřením nebo na víceletých gymnáziích a začínají pátrat po informacích, které jejich starší předchůdci již mají. Náš časopis se bude snažit těmto „nováčkům“ a jejich rodičům toto hledání usnadnit, proto nabízíme shrnutí toho podstatného, dnes z pohledu rodiče.

Text: Šárka Kubcová

Jaké druhy gymnázií v ČR máme?

Existují čtyřletá, šestiletá a osmiletá gymnázia, přičemž šestiletá a osmiletá gymnázia jsou označována také jako víceletá gymnázia.

Jsou na gymnáziu stejné třídy jako na základní škole?

Ano, jen jsou nazývány latinskými názvy.

U osmiletých gymnázií je to:

- prima – 6. třída základní školy
- sekunda (secunda) – 7. třída základní školy
- tercie – 8. třída základní školy
- kvarta (quarta) – 9. třída základní školy
- kvinta (quinta) – 1. ročník střední školy

- sexta – 2. ročník střední školy
- septima – 3. ročník střední školy
- oktáva (octava) – 4. ročník střední školy

Jaká zaměření gymnázia mají?

Gymnázium poskytuje všeobecné vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Každé gymnázium pak v rámci své organizace nabízí studentům možnost zvolit si třídu, která je více než ostatní zaměřena na určitý předmět, například jazyky, matematiku, biologii... Některá gymnázia dělí své studenty na „větvě“ a již od začátku studia se více zaměřují na předměty, které odpovídají jejich zvolené profila-

ci. Jiná gymnázia své studenty nedělí, studijní základ je stejný, ale od septimy si žáci své zaměření určují vlastním výběrem seminářů, takže pokud se chce někdo více věnovat například jazykům, zvolí si několik jazykových seminářů atd.

Jaký je rozdíl mezi gymnáziem a základní školou?

Na gymnázia jdou děti, které mají k učení předpoklady i dobrý vztah a u kterých se předpokládá pokračování na vysoké nebo vyšší odborné škole. Na děti, které studují na víceletém gymnáziu, je kladen vyšší tlak již od počátku studia, a tak, oproti odpovídajícímu ročníku na základní škole, a dokonce i v porovnání s ekvivalentní třídou čtyřletého gymnázia, mají náskok v učivu.

Kdy se mohu na gymnázium přihlásit?

Na čtyřleté gymnázium lze nastoupit po ukončení 9. ročníku základní školy. Na šestileté gymnázium lze nastoupit ze 7. třídy a na osmileté gymnázium lze odejít po

absolvování 5. ročníku, přičemž první čtyři ročníky studia se nazývají nižší gymnázium a představují dokončení povinné školní docházky, zbývající čtyři ročníky se pak nazývají vyšší gymnázium.

Dělají se na gymnázium přijímací zkoušky, nebo mohou přejít ze své základní školy přímo?

Na všechny druhy gymnázií se skládají přijímací zkoušky, které mají písemnou formu. Jedná se o zkoušky z českého jazyka, matematiky a test obecných studijních předpokladů. Řada gymnázií používá k přijímacím zkouškám testy vypracované společností Scio. *(O těch přineseme podrobné informace v některém z dalších čísel. Pozn. red.)* Někdy mohou být u studentů zohledněny výsledky předchozího vzdělávání, popřípadě je žákům s výbornými známkami ze základní školy přijímací zkouška částečně nebo zcela odpuštěna. – U osmiletých gymnázií se dělají zkoušky vždy.

Na které gymnázium je největší pravděpodobnost přijetí?

Co se týká rozdílů mezi čtyřletými a víceletými gymnázii, tak šance na přijetí ke studiu jsou různé, ale obecně platí, že u víceletých gymnázií je poměr přijatých uchazečů nižší než u čtyřleté formy. Informaci o počtu přijatých studentů na konkrétní gymnázium najdete na webových stránkách konkrétního gymnázia. Ne vždy, je dobré se ptát, kolik bylo loni přijato „pod čarou“.

Platí se za přijímací zkoušky nějaký poplatek?

Ne, za přihlášky k přijímacím zkouškám se žádný poplatek neplatí. Někdy se platí za testy a zkoušky nanečisto.

Kdy se konají přijímací zkoušky na gymnázia?

Pro rok 2013 je datum přijímacích zkoušek pro všechny typy gymnázií stanoveno na 22.–30. dubna 2013. Ale termín není každý rok stejný a každá škola si termín přijímacích zkoušek může stanovit sama, proto doporučujeme, abyste se o konání přijímacích zkoušek informovali na škole, kterou jste si vybrali.

Do kdy musím přihlášku na vybranou školu zaslat?

Přihláška ke studiu je stejná pro všechny typy gymnázií a musíte ji nejdéle do 15. března 2013 doručit na vámi vybrané gymnázium.

Kolik přihlášek lze podat najednou?

Žák si může podat dvě přihlášky.

A jaké jsou možnosti v případě, že se více přijímacích zkoušek koná ve stejném termínu?

Uchazeči, který v prvním kole přijímacího řízení podává dvě přihlášky na dvě různá přijímací řízení (na dvě školy, nebo v jedné škole na dva obory vzdělání), je umožněno vybrat si z nejméně dvou termínů stanovených řediteli škol pro konání přijímací zkoušky (např. pokud je přijímací zkouška jednodenní, jsou tak pro její vykonání stanoveny dva dny) takový termín, aby se mohl zúčastnit (pokud se konají přijímací zkoušky v obou přijímacích řízeních, na která podal školským zákonem povolené dvě přihlášky).

Tento postup je umožněn proto, že v prvním kole přijímacího řízení musí každý ředitel každé střední školy vypsát pro přijímací zkoušku (pokud o jejím konání rozhodne) nejméně dva termíny a výsledky všech uchazečů, kteří se zúčastní přijímací zkoušky konané v těchto termínech, vyhodnocuje najednou (stanoví jedno pořadí úspěšnosti).

Zákon přitom nedovoluje, aby uchazeč konal přijímací zkoušku v obou termínech v jednom oboru vzdělání na jedné škole (podal obě přihlášky na oba termíny stanovené pro přijímací zkoušku v jednom přijímacím řízení).

Náhradní termín je určen jen pro uchazeče, který se termínu, na nějž se přihlásil, nemůže ze závažných důvodů zúčastnit. Za takový důvod nelze přitom považovat účast na druhé přijímací zkoušce, protože může pro druhou přihlášku využít další ze stanovených termínů pro přijímací zkoušku.

Kde seženu přihlášku k přijímacím zkouškám?

Přihlášku zakoupíte buď v knihkupectvích, v papírnictvích, na poště, u výchovného poradce na vaší základní škole či u jiné osoby, která má studijní záležitosti žáků na starosti, na vámi vybraném gymnázium, nebo si ji stáhnete z internetu, například zde: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/nove-formulare-prihla-sek-vzory>.

Mají přípravné kurzy význam?

Přípravné kurzy mohou mít přínos v tom, že si žák i jeho rodiče udělají představu o náročnosti požadované látky k přijímacím zkouškám, do jejichž konání se mohou učivo doučit. Dítě se také seznámí s prostředím nové školy, kde bude přijímací řízení absolvovat. Jít do známého prostředí je z psychologického hlediska miň stresující. Dítě nebude mít strach, že nenajde správnou učebnu, ve které se přijímací zkouška koná, sociální zařízení atp. Pokud však máte ve své základní škole ochotného učitele či škola samotná zajistí přípravný kurz pro své žáky, kteří chtějí jít na gymnázium, nejsou přípravné kurzy ne-

zbytné. Učitelé budou děti připravovat z dostupných vzorových testů, látku jim vysvětlí. V takovémto případě bychom však doporučovali, aby rodiče s dítětem navštívili novou školu ještě před konáním přijímacích zkoušek, právě z důvodu seznámení se s cestou, budovou, zjištění časové dostupnosti školy, aby dítě bylo co nejméně ve stresu. Případně jej v den konání zkoušky doprovodte a dovedte ho do třídy.

Na koho se mohou jako rodič obrátit v případě zájmu o jakékoliv informace týkající se přechodu ze základní školy na gymnázium?

Možností je několik, můžete se obrátit na třídního učitele vašeho dítěte, výchovného poradce na základní škole nebo na vybraném gymnázium, které můžete navštívit i osobně během dne otevřených dveří, nebo si domluvit individuální schůzku. Informace můžete čerpat i z časopisů, například Rodina a škola, Učitelství noviny, internet.

Kde zjistím, jaká je úspěšnost absolventů konkrétního gymnázia u přijímacího řízení na vysokou školu?

Tyto informace můžete získat na internetových stránkách gymnázií nebo na internetu ve statistikách, které zveřejňuje MŠMT, sledujte žebříčky nejúspěšnějších škol. Jako ukázkou uvádíme některé zajímavé odkazy:

<http://www.msmt.cz/pro-novinare/ministr-dobes-zverejnil-10-nejlepsich-maturitnich-skol>

<http://www.msmt.cz/file/16368>

<http://www.ceskaskola.cz/2011/06/skoly-s-nejlepsimi-vysledky.html>

<http://www.novamaturita.cz/jak-hledat-dobrou-stredni-skolu-1404035559.html>

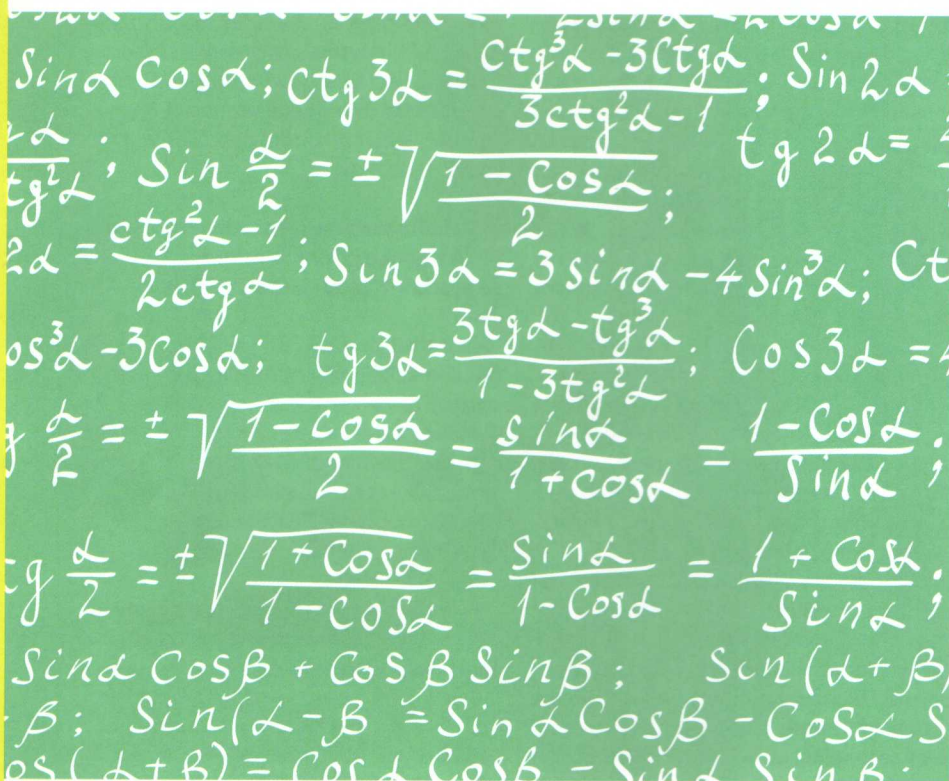
Na otázky odpovídal Karel Rudel z MŠMT.

V dalších pokračováních se zaměříme na otázky k doučování, za kolik, kde a koho sehnat, povíme si, proč nestačí dítěti to, co se mělo naučit za pět let v ZŠ, a co dělat, když to přijatému dítěti na gymnázium nepůjde, uděláme si jasno v tom, co jsou to SCIO testy a jak se na ně lze co nejlépe připravit, odpovíme na otázky učitelů i dětí.

Omlouváme se našim čtenářům a opravujeme chybné údaje z listopadového čísla: Přihlášky na víceletá gymnázia se mohou podávat do 15. 3. 2013. Školy od 1. ledna 2012 nemusí vydávat žákovi výstupní hodnocení. Ředitelé středních škol již nemohou požadovat výstupní hodnocení jako součást přihlášky.

red

V ČEM ŽÁCI CHYBUJÍ A JAK TO NAPRAVIT

Záci 5. tříd mají osvojeny základy početních operací. Umějí sčítat, odčítat, násobit a dělit. Na základě těchto operací umějí řešit různé slovní úlohy. Většinu matematických úloh pro 5. třídu lze rozdělit do dvou směrů. Na technické příklady, kde žák nemusí moc logicky přemýšlet, ale kde je třeba předvést dovednosti technických úkonů. A potom na

příklady, kde je nutné zapojit ve velké míře logiku. Chybou někdy je, že se žák snaží řešit logické úlohy paměťově. „Vzpomíná“ na přesný naučený postup, místo aby se snažil sám přemýšlet, jít v úloze logickými kroky kupředu. To žáci někdy provázejí vysvětlením: „To jsme neprobírali.“ Zde cítím náš hlavní úkol: naplnit je odvahou, získat je pro matematickou tvořivost, na-

učit je nebát se, experimentovat, neustále něco zkoušet. Dalším standardním nedostatkem je ztráta vize v úlohách, kde je třeba na sebe řadit více logických kroků a krůčků. Žák-řešitel postoupí pár kroků vpřed, ale pak ztratí nit a souvislost, najednou neví, kam vlastně míří. To lze překonat tak, že děti neřeší hned na začátku ty nejtěžší možné úlohy s mnoha logickými kroky, ale začínou snazšími, kratšími výpočty a postupně se propracují k úlohám středně těžkým, delším a potom až k těm nejtěžším. Poslední slabinou, kterou bych zmínil, je nedostatek zpětné kontroly. Žáci v 5. třídě mají takovou radost, že řešení kamsi dotáhli, že už je na ně příliš náročné dokončit celý výpočet opravdu dobrou zkouškou. A tak velmi často napíší do odpovědi výsledek, který je na první pohled chatrný či nemožný. Opakovaně je vedeme a řídíme k tomu, aby vždy prověřili, zda jejich výsledná hodnota odpovídá všem uvedeným údajům v zadání, ale chápeme, že v tomto věku schopnost opravdu přesné a detailní zkoušky, která výpočet totálně prověří, je něco opravdu nesmírně složitého. Období páté třídy je pro učení matematiky a rozvíjení logiky pro učitele velmi vděčné. Děti ještě lační po vzdělání a každá dosažená znalost je pro ně velkou hodnotou. V průběhu přípravy dělají velké kroky kupředu a i zmínované nedostatky časem odstraňují.

Petr Husar,

www.zkousky-nanecisto.cz

JINDŘICH ŠÍDLA: MOTIVAČNÍ POHOVOR

Zatímco dcera (11 let) odpovídá po celou dobu vcelku nevzrušeně, ale ještě ne pubertálně otráveně, na otci (40 let) je vidět/slyšet vzrůstající neklid.

Otec: Co děláš, Majdo?

Dcera: Učím se, tati. Na přijímačky.

Otec: A jak ti to jde? Hlavně ta matika, vid'...

Dcera: Snad to pude.

Otec: Hele, Majdo, já vim, že jsi asi nervózní, protože je strašně důležitý, jestli se na ten gympl teď dostaneš, nebo ne, ale víš

co – nebud'. Nikdo se nebude zlobit, když tě nevezmou.

Dcera: Já vim, tati.

Otec: Ono by tě to teda asi hrozně mrzelo, kdyby to nevyšlo, ale to se prostě nedá nic dělat.

Dcera: Já vim.

Otec: Ona to taky není žádná legrace, že jo, protože když se nedostaneš, zůstaneš ve škole s hloupějším dětema, který tě budou zdržovat.

Dcera: Hm.

Otec: Nechápu, proč se tváříš, jako kdyby ti to bylo jedno. Je to prostě důležitý.

Dcera: Já vim.

Otec: No zjevně nevíš. Protože to by ses netvářila takhle otráveně, úplně bez zájmu a něco bys pro to dělala, třeba se učila.

Dcera: Já se učím, tati.

Otec: Hlavně se nenech znervóznit, to bys mohla dělat chyby. Víš, že máš jen jeden pokus.

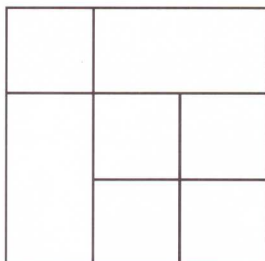
Dcera: Já vim, tati.

Otec: Tak jo. Hlavně nebud' nervózní.

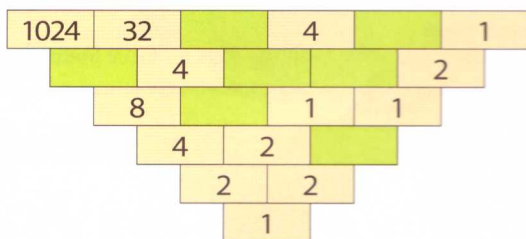
Autor je komentátorem a analytikem
Hospodářských novin.

TEST Z MATEMATIKY

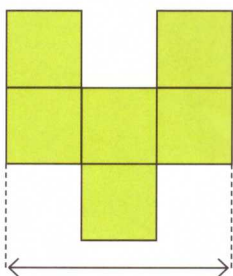
(5. třída – série E) PÍSEMKA 3

- Kolik je na obrázku čtverců? Každý nalezený čtverec jasně označ. Toto označování rozkreslí do více obrázků.
- Sečti 6 čísel. První číslo je 11 a každé následující je 4krát větší než číslo předchozí.
- Vymysli, podle jakého pravidla jsou doplňována čísla do převrácené pyramidy vpravo, a doplň chybějící čísla do všech políček. Nalezené pravidlo stručně popiš. Doplněná čísla zvýrazni.

- Na stole leží deset kartiček s číslicemi. Na čtyřech kartičkách je nula, na třech je číslice 9, na dvou číslice 1 a jedna kartička má na sobě číslici 5. Sestav z čísel na kartičkách: a) nejmenší trojciferné číslo, b) největší číslo v řádu milionů, c) nejmenší sudé číslo v řádu statisíců, d) největší sedmiciferné liché číslo, e) nejmenší liché pěticiferné číslo dělitelné pěti.

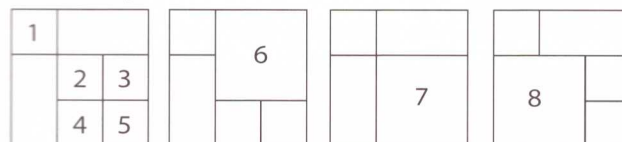
- Vypočti obvod obrazce vlevo, který se skládá ze 6 shodných čtverců.

- Maminka má na nákup 2 500 Kč. Nakoupí tři dětská trička, dvoje školní přezůvky a dvě nové tašky na přezůvky. Jedno tričko stojí 214 Kč, jedny přezůvky 368 Kč a jedna taška na přezůvky 117 Kč. Za zbylé peníze chce koupit keramická pera pro všechny členy rodiny. Kolik těchto keramických per může dokoupit, je-li cena jednoho pera 74 Kč?

Písemka 3 (5. třída E) – ŘEŠENÍ

1.

Na obrázku je celkem 9 čtverců.

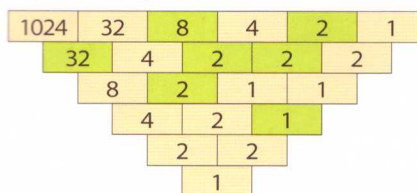
2.

- číslo ... 11
- číslo ... $11 \times 4 = 44$
- číslo ... $44 \times 4 = 176$
- číslo ... $176 \times 4 = 704$
- číslo ... $704 \times 4 = 2\,816$
- číslo ... $2\,816 \times 4 = 11\,264$

Součet: $11 + 44 + 176 + 704 + 2\,816 + 11\,264 = 15\,015$

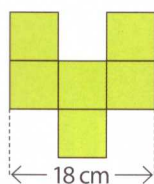
Výsledek součtu šesti čísel je 15 015.

- Číslo v levém políčku vydělíme číslem v políčku pravém a výsledek zapíšeme do políčka o řádek níže!

4.

- 100 ... nejmenší trojciferné číslo
- 9 995 110 ... největší číslo v řádu milionů
- 100 010 ... nejmenší sudé číslo v řádu statisíců
- 9 995 101 ... největší sedmiciferné liché číslo
- 10 005 ... nejmenší liché pěticiferné číslodělitelné pěti

5.

Strana jednoho čtverce: $18 \text{ cm} : 3 = 6 \text{ cm}$
Počet stran čtverce, které tvoří obvod obrazce: 14
Obvod obrazce: $o = 14,6 \text{ cm} = 84 \text{ cm}$
Obvod obrazce je 84 cm.

6.

- 3 trička ... $3 \times 214 \text{ Kč} = 642 \text{ Kč}$
- 2 přezůvky ... $2 \times 368 \text{ Kč} = 736 \text{ Kč}$
- 2 tašky ... $2 \times 117 \text{ Kč} = 234 \text{ Kč}$

Cena nákupu ...

$$642 \text{ Kč} + 736 \text{ Kč} + 234 \text{ Kč} = 1\,612 \text{ Kč}$$

$$\text{Zbylé peníze} \dots 2\,500 \text{ Kč} - 1\,612 \text{ Kč} = 888 \text{ Kč}$$

$$\text{Počet keramických per: } 888 \text{ Kč} : 74 \text{ Kč} = 12$$

Maminka může dokoupit 12 keramických per.

HESLO: Jak si kdo matematicky ustele, tak si také do výsledků lehne!

Hodnocení: všechny úlohy jsou za 5 bodů

Známka	Body
1	25 bodů – 30 bodů
2	18 bodů – 24 bodů
3	11 bodů – 17 bodů
4	5 bodů – 10 bodů
5	0 bodů – 4 body